

Apie pirmosios laidos „Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinyną“

Rec.: *Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinynas* / Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka; parengė Dalia Jaskonienė, Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2022. – 55 p. ISBN 978-609-405-222-4. DOI: <https://doi.org/10.51740/mp.54>.

Violeta Černiauskaitė

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Informacijos valdymo departamentas
Department of Information Management
at the Martynas Mažvydas National Library of Lithuania
violeta.cerniauskaite@lnb.lt

Santrauka. Sparčiai gausėjanti skaitmeninio turinio formų įvairovė ir galimybė jį saugoti daugelyje vietų didina jo identifikavimo, saugojimo vietas nustatymo, prieigos užtikrinimo, funkcinio suderinamumo būtinumą. Tai gali būti įgyvendinta tik taikant standartus – ypatingos rūšies dokumentus, kuriančius išskirtinę vertę intelektinių žinių ekonomikoje. Lietuvos bibliotekų bendruomenė yra ne tik pasyvi standartizacijos produktų ir paslaugų vartotoja, bet ir turi Lietuvos Respublikos standartizacijos įstatyme įtvirtintą galimybę būti aktyvi jų plėtojoja. Bibliotekoms aktualių informacijos mokslų ir dokumentavimo sričių standartizavimui išsamiai pažinti Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka (LNB) 2022 m. išleido Dalios Jaskonienės parengtą „Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinyną“. Tai dar vienas svarbus LNB standartizacijos eksperto sudarytas profesinės informacijos šaltinis.

About the First Edition of ‘Handbook of Lithuanian Information and Documentation Standards’

Review of *Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinynas* / Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka; parengė Dalia Jaskonienė, Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2022. – 55 p. ISBN 978-609-405-222-4. DOI: <https://doi.org/10.51740/mp.54>.

Abstract. The rapidly increasing diversity of digital content formats and the possibility to preserve such content heightens the necessity of the interoperability of its identification, ascertaining its location and ensuring its access. All this can be realized only by applying standards, i.e., a specific type of documents, which create added value within the intellectual knowledge economy. The Lithuanian library community is not merely a passive consumer of standardization products and services but has a possibility set by law to be their active developer. In 2022, the Martynas Mažvydas National Library of Lithuania published ‘Handbook of Lithuanian Information and Documentation Standards’ prepared by Dalia Jaskonienė, an aid for better understanding of the standardization of information science and documentation fields important for libraries. This publication must be seen as another important professional information source prepared by the Library’s standardization expert.

Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinynas / Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka; parengė Dalia Jaskonienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2022. – 55 p. ISBN 978-609-405-222-4. DOI: <https://doi.org/10.51740/mp.54>.

Tarptautiniai standartai yra svarbi ir greitai kintanti profesinių žinių, kompetencijų bei inovacijų sudedamoji dalis, todėl standartizacijos naujovėmis būtina domėtis. Tarptautinės standartizacijos organizacijos (*International Organization for Standardization* (ISO) intelektualinė produkcija ir paslaugos nėra nemokami, o naudotis viešos prieigos bibliografinės informacijos sistemomis taip pat reikia papildomų ekspertinių žinių, gerai išmanyti Tarptautinių standartų klasifikaciją (*International Standard Classification* (ICS), standartų rengimo, vertinimo, aprobavimo ir platinimo sistemas. Tarptautiniai standartai registruojami keliose skirtingose paskirties informacinėse sistemose: Tarptautinės standartizacijos organizacijos ISO sukurtoje bendroje išteklių naršymo platformoje (*Online Browsing Platform* (OBP)¹ ir elektroninės standartų parduotuvės kataloge (*ISO Standards Catalogue* (ISC)², atitinkamai Lietuvoje – Standartizacijos departamento administruojamoje Terminų bazėje³ ir elektroninės standartų parduotuvės kataloge⁴.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka (LNB) aktyviai dalyvauja ISO Lietuvos nacionalinių technikos komitetų (LST TK) veikloje: *LST TK 47. Informacija ir dokumentavimas* (TC 46. *Informati- on and Documentation*), *LST TK 81. Kultūros vertybių išsaugojimas*; *LST TK 90. Žmogiškųjų išteklių ir ži- nių valdymas* ir kituose. Europos Komisijos 2021 m. *Strateginio prognozavimo ataskaitoje*⁵ (2021 *Strategic Foresight Report*)⁶ numatyta stiprinti duomenų valdymo, dirbtinio intelekto ir pažangiųjų technologijų

¹ *ISO Online Browsing Platform*. Prieiga per internetą: <https://www.iso.org/obp/ui/#home> [žiūrėta 2022-07-12].

² *ISO Standards Catalogue*. Prieiga per internetą: <https://www.iso.org/standards-catalogue/browse-by-ics.html> [žiūrėta 2022-07-12].

³ *Terminų bazė*. Lietuvos standartizacijos departamentas. Prieiga per internetą: <https://lsd.lrv.lt/lt/standartu-terminu-baze> [žiūrėta 2022-07-12].

⁴ *Elektroninė standartų parduotuvė*. Lietuvos standartizacijos departamentas. Prieiga per internetą: <https://eshop.lsd.lt/public#/product/list/home> [žiūrėta 2022-07-12].

⁵ *Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai: 2021 m. strateginio prognozavimo ataskaita: ES pajėgumas ir laisvė veikti*. Europos Komisija: Briuselis, 2021 09 08 com(2021) 750 final. Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0750&from=EN> [žiūrėta 2022-07-12].

⁶ *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council: 2021 Strategic Foresight Report: The EU's Capacity and Freedom to Act*. European Commission: Brussels, 8.9.2021 COM(2021) 750 final. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/foresight_report_com750_en.pdf [žiūrėta 2022-07-12].

pajėgumus ir siekiama toliau aktyviai bendradarbiauti reglamentavimo srityje, užsitikrinant pagrindinį vaidmenį tarptautinėse normų nustatymo organizacijose, pavyzdžiui, Tarptautinėje standartizacijos organizacijoje ISO. Todėl ilgametė veikla šiame antrame pagal dydį *ISO TC 46. Information and Documentation* komitete bei vadovavimas nacionaliniam komitetui *LST TK 47. Informacija ir dokumentavimas* leido LNB sukaupti specialiąsias kompetencijas šiose srityse:

- informacijos ir dokumentavimo terminų standartizavimo;
- dokumentų valdymo standartizavimo;
- metaduomenų standartizavimo;
- bibliografinių formatų standartizavimo;
- leidybinių duomenų standartizavimo;
- identifikavimo ir numeracijos sistemų standartizavimo;
- skaitmeninimo ir skaitmeninio turinio prieigos valdymo standartizavimo.

Informacijos ir dokumentavimo sričių standartai kuria ekonominę ir socialinę pridėtinę vertę, nes orientuoti į klausimus, kylančius bibliotekoms, archyvavimo įstaigoms, informacijos centrams, ugdymo įstaigoms, muziejams ir komercinei tiekimo grandinei vykdant informacijos paiešką, aprašant, išsaugant ir apsaugant bei analizuojant informaciją, neatsižvelgiant į tai, ar turinys yra tekstinis, grafinis, sukurtas kaip garsas, vaizdas ar kita medija. Taisyklingi išteklių metaduomenys labai svarbūs naršant saugyklose, paieškos rezultatams maksimaliai panaudoti, rinkodaros sprendimams optimizuoti, todėl šios srities standartai reikšmingi skaitmeninei turinio pramonei ir medijų gamybai. Juos plačiai naudoja ieškantys ir kuriantys informaciją darbuotojai, mokslininkai, lingvistai ir vertėjai, archyvarai, informacijos indeksavimo ir automatizuotas turinio paieškos priemonės naudojantys specialistai⁷. Be to, vis daugiau *LST TK 47* komiteto standartų taikoma už informacijos ir dokumentavimo srities ribų. Nors paslaugų, informacijos ir kitų socialinių formų mainai susieja individus ir jų atstovaujamas organizacijas ypatingais saitais, šis standartizacijos pranašumas ypač svarbus augantiems kūrybos ekonomikos sektoriams.

Vis didėjanti informacijos ir dokumentavimo standartų įvairovė, sukaupia solidi jų analizės ir pristatymo profesinei bendruomenei patirtis paskatino ilgametę *LST TK 47* komiteto ekspertę Dalią Jaskonienę parengti specialų šios srities elektroninį leidinį – „Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinyną“⁸. Beje, ši ekspertė intensyviai dirbo ir prie tarptautinio bibliotekų statistikos standarto⁹, bibliotekų poveikio vertinimo standarto¹⁰, nacionalinių bibliotekų¹¹ ir daugelio kitų standartų, puikiai išmano standartų rengimo metodiką ir terminijos subtilybes¹².

Aptariamas žinynas yra nuoseklus ir reikšmingas indėlis į standartizacijos sukuriamą intelektinių žinių, paslaugų, produktų ir technologijų plėtrą. Didžiausias tokio informacinio leidinio pranašumas – susistemintų bibliografinių, faktografinių ir dalykinių žinių visuma lietuvių kalba. Nors šiuo metu pavyko išversti į lietuvių kalbą net 15 svarbiausių informacijos ir dokumentavimo tarptautinių standartų (tai sudaro apie 9 proc. visų standartų; viršytas 6,2 proc. bendras tarptautinių standartų vertimo vidurkis),

⁷ Žr. Bliūdžiuvienė, N.; Buckienė, L. Informacijos ir dokumentavimo srities standartizacija. *Šiandien aktualu*, 2019, Nr. 2, p. 60.

⁸ *Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinynas* / Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka; sudarytoja Dalia Jaskonienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2022, <https://doi.org/10.51740/mp.54>.

⁹ Žr. Jaskonienė, D. Atnaujintas standartas ISO 2789:2013(E) „Informacija ir dokumentavimas. Tarptautinė bibliotekų statistika“. *Šiandien aktualu*, 2014, Nr. 2 (51), p. 9–27.

¹⁰ Žr. visų pirma: Jaskonienė, D. Naujas standartas ISO 16439:2014 „Informacija ir dokumentavimas. Bibliotekų poveikio vertinimo metodai ir procedūros“. *Šiandien aktualu*, 2016, Nr. 2, p. 9–55; Jaskonienė, D. Savivaldybių viešųjų bibliotekų sistemos veiklos tyrimas taikant BIX (*bibliotheksindex*) metodiką. *Bibliotekų tyrimai Lietuvoje*, 2016, t. 2, p. 141–246, <https://doi.org/10.51740/rt.vi.707D>; Jaskonienė, D. Savivaldybių pagrindinių viešųjų bibliotekų veiklos tyrimas taikant BIX (*bibliotheksindex*) metodiką. *Bibliotekų tyrimai Lietuvoje*, 2015, t. 1, p. 181–268, <https://doi.org/10.51740/rt.vi.710>.

¹¹ Žr. visų pirma: Jaskonienė, D. Palyginti sunkiai palyginamas: naujas nacionalinių bibliotekų standartas. *Tarp knygų*, 2020, Nr. 3, p. 31–34; Jaskonienė, D. Tarptautinis standartas nacionalinėms bibliotekoms. *Šiandien aktualu*, 2019, Nr. 2, p. 10–56.

¹² Žr. Jaskonienė, D. Ar visi vartotojai yra skaitytojai? *Tarp knygų*, 2021, Nr. 9, p. 11–13.

šie rodikliai yra esminiai siekiant gausinti lietuviškus specialiosios terminijos šaltinius¹³. Lietuvos standartizacijos departamento Terminų bazėje¹⁴ kaupiama visa lietuviškoji tarptautinių standartų terminija. Tarptautiniuose standartuose fiksuojama pati naujausia ekspertų suderinta profesinė terminija, todėl šie išteklių dažnai yra ne tik prioritetiniai, bet ir vieninteliai daugelyje inovatyvių sričių. Specialiosios terminijos duomenys yra itin aktualūs mašininiam vertimui bei kitoms kompiuterinės lingvistikos ar kitoms turinio valdymo technologijoms. Aptariamame žinyne vartotojams pateikta informacija ne tik apie kiekviename standarte fiksuotą terminų skaičių, bet ir sudaryta *Tarptautinių standartų, išverstų į lietuvių kalbą, antraščių rodyklė*¹⁵. Ši informacija leidžia D. Jaskonienės sudarytą standartų žinyną panaudoti ir profesinei kvalifikacijai kelti bei savišvietai, kai esame netekę profesinių studijų, nes kiekviename standarte rasime svarbiausių jame vartojamų terminų apibrėžtis su atitikmenimis anglų kalba.

Antras „Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinyno“ privalumas – gerai apgalvota struktūra. Šiame nedidelės apimties leidinyje pavyko sutalpinti visus esminius bibliografinius duomenis, būtinus standartams identifikuoti įvairiose informacijos paieškos sistemose. Ne paslaptis, kad istoriškai susiklosčiusi itin skirtinga šių dokumentų aprašo įvairovė sunkina jų paiešką, todėl žinyne sudaryta funkcionali *Standartų nuorodinių žymenų rodyklė*¹⁶. Standartų turiniui identifikuoti pasitelkta į lietuvių kalbą išversta anotacija bei išskirti pagrindiniai leidybos duomenys užtikrina standartizacijos procesuose itin svarbią informaciją apie kiekvieno jų gyvavimo ciklą (kada paskutinį kartą buvo peržiūrėtas ir patvirtintas). Tarptautiniai ISO standartai peržiūrimi ir atnaujinami kas 5 metus arba pagal ekspertų suformuotą poreikį ar dažniau. Tai lemia būtinybę parengti naują žinyno laidą ne vėliau kaip po 5 metų. Kasmet LST TK 47 komiteto ekspertai peržiūri apie 30–40 standartų ar jų projektų, nustatomi šių dokumentų rengimo, vertinimo bei vertimo prioritetai, rengiami posėdžiai, teikiamos pastabos ir pasiūlymai, rengiami standartų pristatymai ir publikacijos. Visa ši aktuali medžiaga ir toliau praverstų profesinei bendruomenei, jei toks standartų žinynas būtų leidžiamas reguliariai, atsižvelgiant į nuolatinę standartizacijos procesų plėtrą ir pokyčius. Štai 2021 m. atsirado net keletas papildomų darbo su standartais platformų. Viena jų – Lietuvos standartizacijos departamento Standartų projektų portalas¹⁷. Tai naujas visuomenei skirtas nacionalinių, Europos ir tarptautinių standartų projektų stebėsenos bei komentavimo įrankis tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims, užsiregistravusiems portale, yra sudarytos galimybės elektroniniu būdu tiesiogiai ir nemokamai skaityti viešajai apklausai pateiktus nacionalinių (LST), Europos (EN, CENELEC) ir tarptautinių standartų (ISO, IEC) projektus ir teikti komentarus dėl jų dalykinio turinio, taip pat teikti siūlymus dėl naujų nacionalinių standartų projektų rengimo, susipažinti su siūlymais rengti Europos ir tarptautinius standartus ir tiesiogiai teikti komentarus, taip pat prenumeruoti naujienas, susijusias su nacionalinių, Europos ir tarptautinių standartų projektais. Šis portalas suinteresuotiems subjektams atveria galimybę ne tik stebėti standartais kuriamas tendencijas, bet ir įsitraukti bei prisidėti jas kuriant.

D. Jaskonienės sudarytas „Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinynas“ yra gerai subalansuotas informacijos šaltinis tiek savarankiškam darbui įvairiose informacijos sistemose, tiek ir telkiant bendram darbui visus suinteresuotuosius subjektus. Lietuvos Respublikos standartizacijos įstatymo naujoje redakcijoje numatyta, kad šios veiklos subjektu tampa asmuo, kuriam standartizacija turi arba gali turėti poveikį tam tikroje srityje arba kuris dalyvauja rengiant nacionalinius standartus ar nacionalinius standartizacijos leidinius¹⁸. Akivaizdu, kad esame tapę ne tik pasyviais standartizacijos pro-

¹³ Žr. *Terminologijos darbai*. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2021. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/informacijos-mokslu-specialistams/norminiai-ir-teises-dokumentai-bibliotekininkui/terminologijos-darbai> [žiūrėta 2022-06-07].

¹⁴ *Terminų bazė*. Lietuvos standartizacijos departamentas.

¹⁵ *Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinynas*, p. 53.

¹⁶ *Ibidem*, p. 52.

¹⁷ *Standartų projektų portalas*. Lietuvos standartizacijos departamentas. Prieiga per internetą: <https://projektai.lsd.lt/> [žiūrėta 2022-07-12].

¹⁸ *Lietuvos Respublikos standartizacijos įstatymo Nr. VIII-1618 pakeitimo įstatymas / TAR, 2020-06-19, Nr. 13474*. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?jfwid=8oekchwd1&actualEditionId=cRxzoRQewn&documentId=TAIS.99653&category=TAD> [žiūrėta 2022-07-12].

duktų bei paslaugų vartotojais, bet ir turime įstatyme įtvirtintą galimybę tapti aktyviais šių reikšmingų procesų plėtotojais. Šiuo metu *LST TK 47. Informacija ir dokumentavimas* veikloje dalyvauja Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultetas, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, Lietuvos centrinis valstybės archyvas, Lietuvos valstybės naujasis archyvas, Lietuvos dailės muziejus, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, Lietuvos medicinos biblioteka. Vis dėlto tarp ekspertų pasigendame suinteresuotų verslo atstovų: gamintojų, paslaugų teikėjų bei jų asociacijų nuoseklaus dalyvavimo rengiant ar priimant jiems aktualius standartus, ypač komunikacijos, reklamos, kitų skaitmeninio turinio paslaugų teikimo reglamentavimo srityse. Susisteminta žinyne informacija apie Lietuvoje galiojančius informacijos ir dokumentavimo tarptautinius standartus naudinga suinteresuotiems subjektams informuoti, jiems glaudžiau bendradarbiauti per minėtą Lietuvos standartizacijos departamento Standartų projektų portalą.

Tarp kitų „Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinyno“ privalumų derėtų paminėti jo leidybos formatą ir prieigos būdą. Mat sudarytoja leidinį suplanavo ir patogiu atsispausdinti įprastu elektroniniams ištekliams PDF formatu, nes leidybinis maketas leido sutalpinti į nedidelį žinyną būtinausią informaciją. LNB tinklalapyje suteikta atviroji prieiga (naudojama mokslinių žurnalų leidybos ir publikavimo internete sistema *Open Journal Systems* (OJS) bei skaitmeninis objekto DOI (*Digital Object Identifier*) identifikatorius (<https://doi.org/10.51740/mp.54>) ir archyvavimas *Metodologijos paskyroje*¹⁹, registracija Nacionaliniame bibliografinių duomenų banke užtikrina žinyno identifikavimą įvairiose bibliografinės informacijos paieškos sistemose. Galiausiai atvirosios prieigos visatekstis dokumentas yra patogus bet kokių reikšminių žodžių bei standarto žymenų tekstinei paieškai lietuvių ir anglų kalbomis.

D. Jaskonienės „Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinynas“ buvo apsvarstytas LNB LST TK 47 komiteto standartizacijos ekspertų posėdyje, taisytas pagal recenzentų pastabas. Vis dėlto atsižvelgiant į akivaizdų jo tęstinumo poreikį, naudinga dar kartą aptarti kelis galimus šio išteklaus atnaujinimo papildymus ir pataisymus:

1. Standartai žinyne susisteminti vadovaujantis tarptautine standartų ICS klasifikacija, nes ji būtinai šių dokumentų paieškai bei analizei visose Lietuvos ar užsienio informacijos sistemose ir yra pagrindinis reikšminių žodžių bei kreipties elementų šaltinis. Tačiau ši sistema itin nepatogi informacijos ir dokumentavimo sritims klasifikuoti, nes didžioji dauguma standartų patenka į vienintelį skyrių *01 140.20. Informacijos mokslai*. Todėl būtų pravartu žinyną papildyti dar viena sisteme ar abėcėline standartų dalykų rodykle.
2. Atnaujintame įvade verta išskirti suvestinį aiškinamąjį terminų žodyno standartą *LST ISO 5127: 2019. Informacija ir dokumentavimas. Pagrindai ir aiškinamasis žodynas*, nes tai visų standartų terminijos sąvadas. Įvadiniame straipsnyje ir bibliografijos šaltinių sąrašė galėtų atsirasti nuorodų su paaiškinimais į kitą naudingą viešos prieigos medžiagą Lietuvos standartizacijos departamento interneto svetainėje bei ISO mokytiškus skirtus išteklius²⁰ ir nuolat pildomą žinių bazę²¹.
3. *ISO TC 46. Information and Documentation* veikloje bendradarbiauja 42 šalių nacionaliniai komitetai, dar 32 valstybės turi stebėtojo statusą, todėl tarptautinei informacijos sklaidai reikėtų šio žinyno įvadą ir turinį išversti į anglų kalbą.
4. Reikšmingai galėtų būti papildytas žinyno *Bibliografijos šaltinių sąrašas*, nes turime labai solidžių atskirų standartų analizei skirtų publikacijų, mokslinių pranešimų, tyrimų ir veiklos apžvalgų. Iki šiol tokio teminio standartizacijos klausimams skirto bibliografijos sąrašo neturėjome.

¹⁹ LNB meniu juostoje Mokslas / Mokslų leidiniai / Metodologijos paskyra / Archyvas: <https://journals.lnb.lt/metodologijos-paskyra/issue/archive>.

²⁰ *Training in Standards Development: Services Offered by the ISO Central Secretariat 2006–2007*. Prieiga per internetą: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/training_2005.pdf [žiūrėta 2022-07-12].

²¹ *ISO Helpdesk Knowledge Base*. Prieiga per internetą: <https://helpdesk-docs.iso.org/> [žiūrėta 2022-07-12].

5. Pasirinktas tinkamas žinyno formatas palankus jį pildyti (pvz., LST TK 47 komiteto veiklos planais, ataskaitomis, atskirų standartų analizės ar kita aktualia medžiaga) bei integruoti į kitus informacijos leidinius apie Lietuvai aktualius tarptautinių organizacijų (pvz., IFLA) išleistus profesinius standartus.

Verta priminti, kad bibliotekos ne tik pirmosios įsitraukė į ISO informacijos ir dokumentavimo standartizacijos veiklą, bet ir įvykdė jos daugiapakopę pertvarką, vadovaudamos LST TK 47 komitetui²². Moderni bibliotekininkystė pateko tarp labiausiai tarptautinių standartų, normų ir reglamentų veikiamų sričių, todėl siektina, kad LNB ir toliau standartizavimo žiniomis bei praktinės veiklos patirtimi būtų dalijamasi. Dauguma nacionalinių bibliotekų turi specialius standartizacijos padalinius ir vykdo ekspertinę veiklą, ne tik atlieka tyrimus vidaus rinkos poreikiams bei rengia metodines priemones, bet aktyviai ir nuosekliai dalyvauja kuriant tarptautinius profesinės veiklos standartus ir strategijas. Štai 2022 m. gegužės 20 d. *ISO TC 46. Information and Documentation* metinėje konferencijoje Lietuvos *LST TK 47. Informacijos ir dokumentavimo* nacionalinio komiteto atstovai vieninteliai pasiūlė priimti rezoliuciją, smerkiančią Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą, tai lėmė Rusijos atstovų nusišalinimą nuo metinėje konferencijoje priimamų rezoliucijų.

Apibendrinant galima teigti, kad „Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinynas“ vertintinas ne tik kaip svarbus profesinės informacijos šaltinis, bet kaip dar viena LNB standartizacijos eksperto parengta aktuali informavimo priemonė, stiprinanti suinteresuotųjų subjektų paiešką bendros tarpinstitucinės ir tarptautinės profesinės ekspertinės veiklos plėtrai.

Bibliografija

- Bliūdžiuvienė, Nijolė. *Standartizacijos vaidmuo atminties institucijų integracijos procese* [Daktaro disertacija. Humanitariniai mokslai, komunikacija ir informacija (06H)]. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2010. Taip pat prieiga per internetą: <https://epublications.vu.lt/object/elaba:1724299/> [žiūrėta 2022-07-12].
- Bliūdžiuvienė, Nijolė; Buckienė, Liubovė. Informacijos ir dokumentavimo srities standartizacija. *Šiandien aktualu*, 2019, Nr. 2, p. 57–62.
- Communication from the Commission to the European Parliament and the Council: 2021 Strategic Foresight Report: The EU's Capacity and Freedom to Act*. European Commission: Brussels, 8.9.2021 COM(2021) 750 final. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/foresight_report_com750_en.pdf [žiūrėta 2022-07-12].
- Elektroninė standartų parduotuvė*. Lietuvos standartizacijos departamentas. Prieiga per internetą: <https://eshop.lsd.lt/public#/product/list/home> [žiūrėta 2022-07-12].
- ISO Helpdesk Knowledge Base*. Prieiga per internetą: <https://helpdesk-docs.iso.org/> [žiūrėta 2022-07-12].
- ISO Online Browsing Platform*. Prieiga per internetą: <https://www.iso.org/obp/ui/#home> [žiūrėta 2022-07-12].
- ISO Standards Catalogue*. Prieiga per internetą: <https://www.iso.org/standards-catalogue/browse-by-ics.html> [žiūrėta 2022-07-12].
- Jaskonienė, Dalia. Ar visi vartotojai yra skaitytojai? *Tarp knygy*, 2021, Nr. 9, p. 11–13.
- Jaskonienė, Dalia. Palyginti sunkiai palyginamas: naujas nacionalinių bibliotekų standartas. *Tarp knygy*, 2020, Nr. 3, p. 31–34.
- Jaskonienė, Dalia. Naujas standartas ISO 16439:2014 „Informacija ir dokumentavimas. Bibliotekų poveikio vertinimo metodai ir procedūros“. *Šiandien aktualu*, 2016, Nr. 2, p. 9–55.
- Jaskonienė, Dalia. Tarptautinis standartas nacionalinėms bibliotekoms. *Šiandien aktualu*, 2019, Nr. 2, p. 10–56.
- Jaskonienė, Dalia. Savivaldybių viešųjų bibliotekų sistemos veiklos tyrimas taikant BIX (*bibliotheksindex*) metodiką. *Bibliotekų tyrimai Lietuvoje*, 2016, t. 2, p. 141–246. <https://doi.org/10.51740/rt.vi.707D>.

²² Plačiau žr. Bliūdžiuvienė, N. *Standartizacijos vaidmuo atminties institucijų integracijos procese* [Daktaro disertacija. Humanitariniai mokslai, komunikacija ir informacija (06H)]. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2010, taip pat prieiga per internetą: <https://epublications.vu.lt/object/elaba:1724299/> [žiūrėta 2022-07-12].

- Jaskonienė, Dalia. Savivaldybių pagrindinių viešųjų bibliotekų veiklos tyrimas taikant BIX (*bibliotheksindex*) metodiką. *Bibliotekų tyrimai Lietuvoje*, 2015, t. 1, p. 181–268. <https://doi.org/10.51740/rt.vi.710>
- Jaskonienė, Dalia. Atnaujintas standartas ISO 2789:2013(E) „Informacija ir dokumentavimas. Tarptautinė bibliotekų statistika“. *Šiandien aktualu*, 2014, Nr. 2 (51), p. 9–27.
- Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai: 2021 m. strateginio prognozavimo ataskaita: ES pajėgumas ir laisvė veikti*. Europos Komisija: Briuselis, 2021 09 08 com(2021) 750 final. Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0750&from=EN> [žiūrėta 2022-07-12].
- Lietuvos informacijos ir dokumentavimo standartų žinynas* / Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka; sudarytoja Dalia Jaskonienė. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2022. <https://doi.org/10.51740/mp.54>
- Lietuvos Respublikos standartizacijos įstatymo Nr. VIII-1618 pakeitimo įstatymas* / TAR, 2020-06-19, Nr. 13474. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?jfwid=8oekchwd1&actualEditionId=-cRxzoRQewn&documentId=TAIS.99653&category=TAD> [žiūrėta 2022-07-12].
- Standartų projektų portalas*. Lietuvos standartizacijos departamentas. Prieiga per internetą: <https://projektai.lsd.lt/> [žiūrėta 2022-07-12].
- Terminų bazė*. Lietuvos standartizacijos departamentas. Prieiga per internetą: <https://lsd.lrv.lt/lt/standartu-terminu-baze> [žiūrėta 2022-07-12].
- Terminologijos darbai*. Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2021. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/informacijos-mokslu-specialistams/norminiai-ir-teises-dokumentai-bibliotekininkui/terminologijos-darbai> [žiūrėta 2022-06-07].
- Training in Standards Development: Services Offered by the ISO Central Secretariat 2006–2007*. Prieiga per internetą: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/archive/pdf/en/training_2005.pdf [žiūrėta 2022-07-12].